

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Sekovec.)

(Dalje.)

IV. V Gornjemgradu imeli so tudi kugo. Dne 26. oktobra l. 1646 zbolel je za njo malarjev hlapec, kmalu za njim pa še dve dekli. Ker je hlapec uže prihodnjo nedeljo umrl, zaprli so malarjevo hišo in zastražili tudi vse one hiše, katerih prebivalci so prišli z malarjevimi v kako dotiko. Do srede umrli ste tudi dekli in v sredo še en mož; vse so v vrtu globoko zakopali.

Poznej sta umrla za kugo še dva tržana in več drugih faranov. Ljubljanski škof, lastnik gornjegraške grajščine, ceni škodo, ki jo je vsled kuge bil trpel na desetini in štibri, na 3147 fl. 32 kr.

V Vojniku ni bilo hiše, ktere bi kuga ne bila obiskala; enega ali dva mrliča je imela vsaka, nekatere pa so postale celo prazne. Umrlo je jih 127. Grajščini Konjice in Triebenegg zgubile ste l. 1647 vsled kuge 106 podložnih.

Grajšina Zbelovo (Plankenstein), sedaj lastina konjiškega Wallanda, imela je tudi mnogo škode, kajti v 538 njej podložnih hišah zgubila je 1165 oseb, ktere je kuga podavila. Poličanski gosposki je morivka pobrala 158 oseb.

Tudi v fari sv. Jurija tik južne železnice davila je bržkone l. 1643 kuga, ker so prebivalci ondotnih krajev postavili podružnico sv. Rozalije, ki je slovela kot kužna priprošnjica.

Ako še pogledamo zdaj na južno in vzhodno stran od Celja in gremo kraj Savinje in Save tujan do Sotle, zapazimo tudi ondi povsod spominke iz ove kužne dobe.

V Laškem okraji podavila je kuga 706 oseb; največ jih je umrlo v Trnovem, Klenovem, Udmatu, Sedraži, Brdcah, Brezni in v Tremerjah. Ko se je bila prikazala v Tremerjah, v vesi ob desnem obrežji Savinje, ki z Debrom šteje nekaj čez 60 hiš, podal se je en duhovnik iz Laškega trga, okoli kterega je bil zaradi kuge kordon nastavljen, k podružnici sv. Mihela in je od ondot prevideval okužene s sv. zakramenti.

Ime tega blagega pastirja, ki je iz ljubezni do hudo obiskovanega ljudstva svoje življenje v nevarnost postavil, nam sicer ni znano, pač pa še živi med ljudsvom spomin na njegovo požrtvovalnost in še den denešnji se pripoveduje, da mu je ljudstvo potem, ko je bila kuga prenehala, šlo v procesiji nasproti in ga je pod nebom sprevodilo slovesno v trg.*)

Razun teh krajev v Laškem okraji imenujejo stari zapisniki še sledeče kot od kuge obiskovane: Debno, Gabersko, Gouce, Hrastnik, sv. Jakob v Dolu, Holešni dol, Klek, Loko, Ko-

*) J. Orožen, Das Dekanat Tüffer 32.

ritno, Ladno, Marno, sv. Marjeta, Ogeče, Črni studenec, Savodna, Senožet, Svinje, Slivno, Studence, Selo, Brezno, Volavšek in Trbovlje.

V Trbovlje dobili so kugo od sv. Marjete. Nek Janez Rottar šel je namreč s tovarišem tje in je v kljub svarjenju prenočil v okuženi hiši. Češ, da njemu nič ne škoduje. Še norčeval se je z bolnimi v hiši. Drugi den se je vrnil domu, a našel je bil kugo in je umrl čez tri dni brez sv. spovedi. Njegovo hišo so z vsemi prebivalci, 16 jih je bilo, obdali s stražo; če je v hiši eden ali drugi umrl, morali so ga domači zakopati v vrtu za hišo.

Pa tudi na drugi strani župnije se je bila kuga vnela. V Prapretnem umrl je za njo nek fant in mati ga je imela tri dni doma. Na praznik sv. rešnjega Telesa pa, ko je bilo prišlo mnogo ljudij k večernicam, prinesli so ga v kljub prepovedi k cerkvi ter so ga hoteli pokopati na navadnem pokopališču. Ker jim vikar Peter Tomažin tega ni dopustil, so z mrličem odšli. A drugi den so ga prinesli zopet k cerkvi in s pogrebniiki je prišla velika množica ljudi z bombardami in drugim orožjem. Rekli so: „Naj velja, kar hoče, smrt ali življenje, mi ga moramo tukaj zakopati; če bo pokopališče premajhno, bomo pa pokapali na župnikovem vrtu.“ — In zakopali so ga na pokopališču pri cerkvi. Toda kazen je kmalu sledila. Eden za drugim so zboleli in umrli.

Ljudstvo, podšuntano od nekterih rogoviležev, je mrliča pokapalo pred cerkvo, češ, da bo kuga uže prenehala, ko bo pokopališče z mrličii napolnjeno. Vsled tega je v fari bilo vse po konci in župnik si s kaplanom ni upal na svitlo; zato je prosil škofa, naj bi mu naznanil, kaj mu je v teh žalostnih razmerah početi*).

V teh žalostnih časih so ljudje zahajali kaj radi k sv. Lenartu nad Laškimi ali na vrhu na božjo pot.**)

(Dalje prih.)

Smešnica 25. Dekla strežnica nese novo jed na mizo, se spodtekne, da ji skleda na tla padne in zlomi. Gospodar ji nevoljo prekrivajoč reče: tako bi jaz tudi znal narediti. Deklica mu takoj šaljivo odvrne: se vé, ko ste sedaj videli, kako se naredi.

Razne stvari.

(Gračani) pa še nekateri prenapetneži hočejo puntarske zastave črno-rudeče-žolte ob cesarjevem prihodu razobesiti, čeravno vedó, da se to ne spodobi.

(Svitlicesar) so dr. Geršaka kot načelnika in g. Čuleka kot namestnika okrajnemu zastopu v Ormoži potrdili.

*) Pismo vikarja Petra Tomažina od dne 4. jul. l. 1647 J. Orožen, „Das Dekanat Tüffer, 387.“

***) Janisch, Top. stat. Lexik. von Steiermark II. 79.

(Javna zahvala.) G. dr. Alojzij Gregorič v Ptuj, krajni šolski ogleda pri sv. Vidu itd., je podaril tukajšnji šolski mladini 110 iztiskov knjižice „Habsburški rod“ v spomin šeststoletnice združenja Štajerske z Avstrijo. Blagemu dobrotniku slovenske mladine se za lepo darilo pristrčno zahvaljuje Janez Robič, nadučitelj.

(V Litiji) je vlak šletnega čuvajevega dečka povozil in ubil.

(V Gutsteinu) sta učitelj Henker v Prevalih in Böhm zbobnala prusački „šulferajn“ in se Nemci bahajo, da so par Slovencev za društvo vlovili.

(Družbi sv. Mohora) izreka se najgorkejša zahvala za obilno število različnih knjig, katere je ona ljudski šoli v Šmartnu v Rožni dolini darovati blagovolila.

A. Lanjšič, učitelj.

(Umrli) je v Velikej nedelji oskrbnik nemških križnikov g. Henrik Schmidl. Žalovanje za njega je občno, ker je bil v pravem pomenu besede blaga duša in tudi nam Slovincem pravičen.

(Strela udarila) je v občini Pirešica 11. in 15. junija in obekrat užgala gospodarška poslopja.

(Velik požar) je v Rožeku na Koroškem napravil škode nad 100.000 fl.

(Toča) je 15. junija zvečer povzročila znatno škodo po vinogradih na Ravenščaku in tudi po Gorici blizo Dobrne.

(Poštni hranilnični urad) na Dunaji se s posebno prošnjo obrača do duhovnikov, učiteljev in županov, naj bi ljudem razlagali namen poštnih hranilnic. Brnski škof na Moravskem so v tem oziru razposlali pismo do svojih duhovnikov.

(G. Kern) v Šoštanji, svečar, nam piše da ni res, kar je brati v dopisu „Iz šaleške doline“ dne 5. aprila t. l. namreč, da bi bil on najboljši sodelavec Wagnerjev pri nabiranju udov za prusački „šulferajn“. Dobro, če ni bil. Kaj pa če je on celo ud ovega društva?

(Od sv. Lovrenca v Slov. gor.) prosijo č. g. župnik Meško, naj se jim naznani, če se kaj izve o posestnici tamošnji Ani Čuš, ki je s svojo sosedo šla se kopat v Radenjske toplice, pa tam nekam preminola, med tem ko je sosedu v kopeli bila. Nji se je časih motilo. Bila je 38 let stara, boljše visoke in močne postave.

(G. Silvester) naroden nadučitelj nam piše, da on pri volitvah ni bil zoper č. g. Raiča in g. Kelca, ter da ni imel opravka s ptujskimi kričači pa tudi ni bil širatelj cesar Jožefovega svečenja. Doposlal mu se je iz Dunaja zaboje cesar Jožefovih podob, kakor drugim učiteljem. On je bil in ostane zvesto naroden učitelj. Prav tako!

(Darovalnost.) Do 29. maja so Čehi za spomenik svojemu Slomšeku, namreč pokojnemu škofu Jirsiku, nabrali 9937 fl. Za zidanje narodnega gledišča, ki jim je lani pogorelo, pa 1,234.970 fl. Vrh tega so tudi za popravljanje stolne cerkve v Pragi v kratkem času zbrali več tisoč goldinarjev.

(Pevski zbor) celjskega kat. podpornega društva bode v nedeljo 24. t. m. v Marijini cerkvi pri sv. meši celjskih gimnazijcev ob 9. uri predpoldnem pel latinsko mešo od J. Singenbergerja pod vodstvom izvrstnega muzika č. g. Hudovernika. Slišati bo prav angeljsko petje cerkveno!

(Urednik „Mira“) edinega političnega lista koroških Slovencev, g. Haderlap, je od nemškutarjev Grebenjskih bil tožen in čeravno se je izvrstno zagovarjal, obsojen bil na 4 mesece v ječo in 200 fl. pri kanciji, katere pa „Mir“ nima. Obžalujemo g. Haderlapa. To je uže narodno mučeništvo!

(Obsojeni) v Celji bili so krčmar Bestelak v Pilštanji na 6 let, Marija Beuc na 6 mesecev zaradi obrekovanja Jožef Zdouc na 3 leta, Franc Bezjak iz Spodnjega št. Jakobskega dola v Slov. goricah bil je lani na 10 let obsojen letos pa nekriv spoznan.

(V Ljubnem) na mostu je Jožef Golob dvakrat iz pištole ustrelil v pleča Janeza Črnenškega.

(Novo farno cerkev) stavijo v Grižah.

(V Nadolah) je Liza Horvatova mišnico pozabila v fažolu, oba otroka sta jej umrla.

(Nemčurji) v št. Kristofu pri Laškem ne dajo miru. Hočejo novih volitev pa ne bo šlo.

(Ptujskih Slovencev) napravilo je 60 izlet k sv. Barbari pri Wurmbergu, mariborski so se deža zballi.

(Železnico Spielfeld-Radgonsko) stavi južna železnica.

(V Dežnem) pri Slov. Bistrici je nekaj časa bival delavec Puschauer ter je imel jako trapastega in nesnažnega otroka pa ga je jezen potujoč v Gradec vrgel v Dravo, da je utonil.

(Oderuh) v Pušencih Blaž Stiberc mora pred sodnijo. Grozno je ljudi odiral.

(Strela) ubila je v Kapli nad Arvežem 15letno Marijo Kalužnikovo, ubeglo pod drevo.

(V pokoj) gre č. g. župnik Koren, starši in župnija v Bučah je razpisana.

(Strašna toča) je 18. t. m. sekala ob 1/3. uri popoldne pri št. Ilji v Slov. goricah in dalje kraj Mure. Zadeta najhuje je Selnica Ciršak, Novine in pol št. Iljske občine, Spielfeld, št. Vid, Cmurek. Pravijo, da je segala do sv. Trojice.

(Za most) v Ormoži je Hrvatska voljno doplačati 8000 fl. Štajerska 4000 fl.

(V Oseku) na Slovonskem nekov Bartalovič ni hotel pred judom sodnikom prisesti, jud

ga obsodi na 100 gld.; Bartolovič plača pa se pritoži pri banalskeji stolici v Zagrebu. Ta mu odpusti kazen in ga ukaže pred sodnika kristijana postaviti.

(Graški profesorji) so predzadujo nedeljo na Plači, v Gomilci, Ernauži celi den okolo plazili, pili, peli in jedli in Slovencem zabavljali, kakor v Tagespošti beremo pa v cerkvo nobeden ni pogledal.

(Upravni odbor društva „Narodni dom“) nas je naprosil, naznaniti vsem onim gospodom, ki jim je poslal svoje srečke v razprodajo, da naj jih blagovolé pridržati, razpečavati in nerazprodane mu še le 15. decembra t. l. vrniti.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Križan 10 fl. Merkuš 10 fl. Heber 10 fl., Haubenreich 12 gld. (ustn. dpl.), Čepin 1 gld., Wolf 1 gld.

Loterijne številke:

V Gradci 16. junija 1883: 48, 35, 55, 60, 30.
Na Dunaji „ „ 55, 24, 26, 6, 59.
Prihodnje srečkanje: 30. junija 1883.

Izjava.

Jaz niže podpisani prekličem javno obrekovanje, katero sem proti gospodu Jožefu Achmanu, mesarju pri sv. Barbari, storil in ga prosim za odpušcanje in s tem vsem dajem na znanje, da je obrekovanje izmišljeno bilo.

Ignac Bezjak,
posestnik v Ciglencah.

Služba

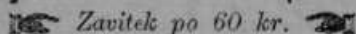
organista in cerkovnika je izpraznjena pri sv. Florijanu v Doliči in se more takoj nastopiti. — Stanovanje, hrano, perilo itd. dobiva v faroži in nad 60 fl. plače na leto.

Prošniki se naj osebno oglasijo.

Štupo proti svinski bolezni

priporočam kako do zdaj vsako leto, tudi letos, tako imenovano

M. Tetley-evo zdravilno štupo za svinje.

 Zavitek po 60 kr.

Ob enem si dovoljujem tudi ponuditi vsake vrste barve (farbe) bodi si v firnežu pripravljenih ali pa suhih ravno tako vse sorte lake in čopke (penzelne) po silno nizki ceni

M. Berdajs,
v Mariboru.

1—3

Kmetijsko posestvo in mlin

z enim tečajem, njiv in travnikov 7 oralov, v občini Spodnja Korena, s proste roke prodaja.

Več se izvé pri Filomeni Fluher v Velki Zimici, pošta Št. Lenart v Slov. gor.

Št. 193.

Šolske službe

IV. plačilnega razreda, in sicer: učiteljsko mesto v Kostrivnici, in podučiteljsko mesto v Žitalah so izpraznjene.

Nemškega in slovenskega podučevanja zmožni prosilci naj svoje prošnje do konca jun. t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Rogateci

dne 20. maja 1883.

3—3

Premenstein.

3—3

Mišca

nova, pritlična s 3 sobami, kuhinjo, kletjo in lepim vrtom na prodaj je na Slatini zraven „Vila Madelli“ ob cesti proti sv. Križu po nizkeji ceni. Kupci naj se oglasijo pri lastniku

Jožef Miesel,

dacarji v Priboldu (St. Paul b. Pragwald.)

Šolske službe izpraznjene.

1. Nadučiteljska in podučiteljska služba na ptujski Gori III. plačilnega razreda in prosto stanovanje;

2. Učiteljska služba pri sv. Andraži v Slov. goricah IV. plačilnega razreda in prosto stanovanje;

3. Učiteljska služba v Stopercih IV. plačilnega razreda s prostim stanovanjem;

4. Učiteljska služba pri sv. Barbari v Halozah IV. plačilnega razreda s prostim stanovanjem;

5. Podučiteljska služba pri sv. Janži na Drav. polji IV. plačilnega razreda s prostim stanovanjem,

6. Podučiteljska služba pri sv. Marku IV. plačilnega razreda s prostim stanovanjem;

7. Podučiteljska služba za okolico Ptuj III. plačilnega razreda;

8. Podučiteljska služba v Cirkovcah IV. plačilnega razreda.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošnje do 15. julija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj.

Prvosodnik:

Premenstein.

2—3